

Wommelgemse Heemkundige Kring "De Kaeck" VZW

MEDEDELINGENBLAD

Ledenblad: februari-maart 2019 - nummer 379
Tweemaandelijks tijdschrift, verschijnt op 1 februari, 1 april, 1 juni,
1 augustus, 1 oktober, 1 december
Oplage: 180 expl.
ISSN=0777-804X

Verantwoordelijke uitgever: Eddy Smits- Schaarbosstraat 10 – 2160 Wommelgem – tel.: 03/354.40.72
www.dekaeck.be – e-mail: dekaeckes@gmail.com
Bankrekening (IBAN): BE12 9799 5205 4092 "W.H.K. De Kaeck "

TE NOTEREN:

**23 februari 2019: Tweede Algemene
Vergadering Documentatiecentrum, Fort II
straat 1, te 14.00 u. (zie verder in dit nummer)**

**10 maart 2019: "Een dag in Fort II" (zie verder
in deze "mededelingen")**

SCHENKINGEN

* Chris Ghielens schonk ons het werk "Onze Helden - Voor het vaderland gesneuveld", een mooie houten schotel "Geen rijker kroon, dan eigen schoon", een pakket doodsbriefen en een zakje gesmede nagels afkomstig van de zolder van het klooster in de Torenstraat (Sint Johanna school).

* Rechtzetting schenking koersbroek door Koen Mortelmans (in mededelingen december 2018 schreven we dat het een broek was van voor de tijd der zeemvellen). Koen schreef ons: *"In de koersbroek uit het begin van de jaren tachtig zit wel degelijk een zeemvel "ingebouwd". Om ze realistisch in het museum op te stellen is het dus niet nodig dat je er een rauwe beefsteak in legt en enkele uren gaat fietsen".*

PRENTKAARTENWEDSTRIJD

* nog voor het jaareinde kregen we kaartjes met "groetjes uit Bonn (D)", "Groetjes uit Frankfurt" (2x) en "Groetjes uit het mooie Burghotel - Auf Schönburg - in Oberwesel am Rhein" van onze wereldreiziger Héléne Herteleer.

* Guido Delva stuurde ons met eindejaar een kaartje: *"Van harte een Zalige Kerst en een vreugdevol 2019"*. Waarvoor dank!

WAT VOORBIJ IS...

Op 19 januari werkten we samen met het parochieteam een "vertelnamiddag met Zuster Agnes" uit. Uitgaande van de ervaring tijdens de "Open Kerkendag 2018" waren onze verwachtingen hoog gespannen. En of er voldaan werd aan deze verwachtingen! Zelfs meer dan dat! De kapel van het klooster was maar juist groot genoeg om al het volk te herbergen en Zuster Agnes was, om het oneerbiedig te zeggen, in form.

Zuster Agnes(L) en Chris Ghielens(R) tijdens de vertelnamiddag

Een verslag geven van wat ze wist te vertellen is onbegonnen werk maar we hebben alles opgenomen op film en reken er maar op dat we, mits haar toelating, enige markante vertellingen zullen publiceren. Kortom het was een zeer geslaagde namiddag en we zeggen ook dank aan Chris Ghielens die zich onberispelijk kweet van haar taak als interviewster!

ALGEMENE VERGADERING

De buitengewone Algemene Vergadering heeft plaats op zaterdag 23 februari te 14.00 u. in het documentatie centrum Fort II straat 1. Op deze vergadering worden alle leden verwacht. Indien je wilt weten hoe het met onze kring gaat en welke de toekomstplannen zijn dan moet je er zeker bij zijn. Naar goede gewoonte sluiten we de vergadering met de trekking van de prentkaartjes en smakelijke pannenkoeken.

(Noteer: wil je in de prijzen vallen bij onze prentkaartentrekking dan moet je aanwezig zijn....)

LEDENNIEUWS...

Is uw lidgeld 2019 reeds in orde? Neen? Doe het dan nu! Het lidgeld **bedraagt 15,-€ (per persoon). Ere-leden betalen 25,- €** . U kunt dit bedrag overschrijven op de rekening van de Heemkundige Kring: BE12 9799 5205 4092 met vermelding "lidgeld 2019" (Schatbewaarder N. Heylen, De Reet 6, 2160 Wommelgem - tel.03 353.20.13)

"EEN DAG IN FORT II"

Een buitenkans voor onze leden: op zondag 10 maart 2019 brengen we een hele dag door op Fort II. We starten met een ontvangst in de Fortkroeg om 9u30 waar koffie of thee en cake worden aangeboden. Rond 10.00 u. vertrekken we met de fortgidsen op verkenning in het fort (duur: ± 2,5u).

Dan worden we in de Fortkroeg verwacht voor een koffietafel om vervolgens een geleid bezoek te brengen aan het Brialmontmuseum. Rond 15.00 u. zijn we te gast bij de "Bluschmaatschappij" waar we hun nieuwste aanwinsten kunnen bewonderen en een uurtje later staat het heemmuseum op ons te wachten. De dag sluiten we rond 17.00 u. af met een verdiende versnapering bij de "Bluschmaatschappij".

Uiteraard is dit niet gratis: leden betalen voor deze dag 22,-€ , niet-leden kunnen mee voor 25,-€. Je kunt tot 3 maart voor deze dag inschrijven bij Nicole Heylen. Uw inschrijving is definitief nadat we het deelnamebedrag ontvangen hebben (bankrekening : BE12 9799 5205 4092).

"ONZE (VOORLOPIGE) KALENDER VOOR 2019"

23/02/2019: Bijzondere Algemene Vergadering

18/05/2019: Daguitstap naar Lessines.

22/06 & 23/06: 48ste Sint-Jansfeesten

21/07/2019: Dagfietstocht naar.....?

01/09/2019: Heemfeesten /Tentoonstelling

16/11/2019: Teerfeest

Het bestuur werkt momenteel nog aan de organisatie van enkele lezingen/voordrachten . Wij houden u op de hoogte!

ZO GAAT MEN IN WOMMELGEM OM MET ERFGOED.....

In 1981 werd het kasteel Selsaeten geklasseerd als monument en de omgeving met inbegrip van het koetshuis en de pachthoeve als dorpsgezicht. Ondertussen werd het kasteel gerestaureerd en we moeten beamen dat dit op een prachtige wijze werd gerealiseerd. Althans wat de buitenzijde betreft, hoe men is omgesprongen met de binneninrichting is gewoon koffiedik kijken.

Van een heel andere orde is de wijze waarop men is omgegaan met het Koetshuis. Hier heeft men zolang getalmd tot een gedeelte van het dak was ingestort. Het sein om dringend met de restauratie te beginnen zou je denken. Niets van, na nog een jaartje het geheel te hebben aangezien, is men plotseling begonnen met de afbraak (onder het motto "het is de moeite niet meer" zeker...?) .

Foto genomen op zaterdag 12 januari 2019

Wij vragen ons af wat een beschermingsbesluit hier bij ons nog waard is? Had de eigenaar niet de verplichting om dit gebouw te onderhouden? En wat is de rol van de overheid in zulke dossiers? Hebben zij geen toezichtplicht?

Hoe dan ook in Wommelgem kent men er blijkbaar iets van om gebouwen, ook al hebben ze een zekere erfgoedwaarde, gewoon af te breken. Daar waar men in andere gemeenten fier is op het erfgoed en er alles aan doet om dit ook voor het nageslacht te bewaren blijkt dit in Wommelgem een moeilijke oefening te zijn....

Eerlijkheidshalve dient er vermeld te worden dat ons gemeentebestuur geen toelating gegeven had voor de

voorgestelde nieuwe bestemming of afbraak van het gebouw maar dat het de provincie is die groen licht gaf voor de afbraak ....

TOCH EEN POSITIEVE NOOT.....

Door erfgoed Voorkempen werd verleden jaar een actie gestart onder de naam "Overlevende Veteraanboom". Ook in Wommelgem werd een boom, in dit geval zelfs twee, geselecteerd. De bomen staan in het begin van de Diepenbeekstraat ter hoogte van het bruggetje over de Diepenbeek. Door erfgoed Vlaanderen werd er een gedenkplaatje geplaatst.

Om even bij stil te staan tijdens een wandeling in dit nog landelijk stukje Wommelgem:

Gedenkplaatje (foto januari 2019)

"MOEDER WAT DEED DE GESTAPO"

Ons lid Chris Ghielens bezorgde ons een uittreksel uit het boekje "Moeder wat deed de Gestapo" van Alfons Ryserhove. Het boekje werd uitgegeven door Gaston Scherrens in 1945. Hieronder het uittreksel: **"WOMMELGEM"**

De Gestapo richtte hier verschillende razzia's in, zowel 's nachts als overdag. Eenige personen werden van hun bed gehaald en opgeleid, andere werden langs straat of op de tram aangehouden. Op twee inwoners, L. Van den Bosch en L. Bens, die gingen lopen, werd er geschoten, doch zij zijn niet getroffen geworden. Het huis van J.B. Dissy werd tijdens zijn afwezigheid opengebroken. Tusschen de burgers van Wommelgem heerschte er een goede verstandhouding; zoohaast er onraad dreigde, werden alle ondergedokenen gewaar-schuwd."

Een vrij rooskleurig verslag ..... maar we raden onze leden aan het jaarboek 1994-1995 van de heemkundige kring met daarin de bijdrage: "Rust

en Orde Heerscht in de gemeente, geschreven door Frank Seberechts" eens na te lezen.... Ook het trieste lot van Omer Boussart, wonende in de Fort II straat en neergeschoten op de trappen voor het justitiepaleis wordt niet vermeld....

't STOND IN DE KRANT IN 1969

Sant in eigen land - Frans Vlaeymans⁽¹⁾ kampioen met neerhofdieren te Wommelgem

Voor de negende maal organiseerde het Neerhof van Wommelgem een tentoonstelling en een wedstrijd voor kleinvee. Een 350-tal dieren werden ingekooid. Enkele prachtige exemplaren konijnen (Vlaamse Reuzen) en vier mandarijneendjes in een miniatuurvijvertje trokken de aandacht.

Een jury van zeven leden komende uit alle hoeken van het land (Wevelgem, Gentbrugge, Assebroek, enz.), had het niet gemakkelijk om uit de 350 dieren de kampioen te halen. Aan het slot van de tentoonstelling kregen de laureaten een mooie prijs uit de handen van de h. Lacroix, voorzitter van het Provinciaal Verbond. Uitslagen:

Algemeen kampioen: Frans Vlaeymans (Wommelgem) Erepreizen.

Konijnen: Leon Oostvogels (Schilde)

Duiven : Tony Dentant (Wommelgem)

Krielen⁽²⁾: 1^e - Armand Peeters (Kessel), 2^e - Henri Van Looy (Wilrijk)

Italiaanse meeuwen⁽³⁾: Mark Crollet (Borsbeek)

Gouden Sebrichtsers⁽⁴⁾: Kamiel Celis (Grobbendonk).

*Schietti's⁽⁵⁾: Filemon Coenaerts (Boom)_*

Stijgerkrop⁽⁶⁾: 1^e - Mark Van Schelstraete (Wommelgem),

Vijf beste kroppers⁽⁷⁾: 1. Jos Van der Schoof (Westmalle)

De prijs van het gemeentebestuur van Wommelgem ging naar Fr. Vlaeymans, deze van het Ministerie van Landbouw naar L. Oostvogels.

We publiceren dit artikelje om u mee te delen dat we een poging wagen om het vroegere verenigingsleven in Wommelgem in kaart te brengen. Uit "kladnotaties" van Alois Sledsens blijkt dat hij een poging had opgezet maar hiermee om een voor ons onbekende reden is gestopt.

Het betreft de periode lopende van 1919 tot 1940 (dus nog veel vroeger dan bovenstaand krantenartikelje) en uit de notities blijkt dat Wommelgem toen een zeer rijk verenigingsleven kende. Sommige van de verenigingen van toen bestaan nog, andere zijn verdwenen. Van sommige verenigingen hebben we, van de ene al meer dan van de andere, archieven of informatiedragers. Van andere hebben we buiten de naam helemaal niets.....

Een **eerste overzicht** van de 'teruggevonden' verenigingen zal verschijnen in "De Krijter" van Maart 2019. Hebt u informatie, briefwisseling, bestuurs-

verslagen, activiteitenagenda's of kranten-knipsels van een vereniging uit die tijd in uw bezit: laat het ons zeker weten!!

Wist u dat wij tot nu toe vijf (5) spaarkasjes zijn tegengekomen: De Verenigde Spaarders, De Vrienden ondereen, De Moedige Schuppeboeren, De Lustige Potters en Hed'er nog.

(1) Frans Vlaeymans is een gewaardeerd lid van onze kring.

(2) Kriel: dwerghoen, een verkleind gefokt exemplaar van een hoenderachtige

(3) Italiaanse meeuw: kleine duif, kort en breed met horizontaal gedragen lichaam

(4) Gouden Sebrichts: een Gouden Sebright is een Engelse kriel. Een piepklein, tam vitaal kipje.

(5) Schietti: een duif gelijkend op een kleine kip.

(6) Stijgerkrop: een duif

(7) Kropper : een duif die zijn krop kan opblazen

EEN TOEMAATJE: "ZELDZAAM IN Wommelgem – Springlevend in Spreekwoorden"

Je moet al heel wat geluk hebben om in onze steeds kleiner wordende, groene ruimten nog eens een haas te zien. Langoor laat zich trouwens ook niet zo gauw opmerken, hij kan zich goed verstoppen en enkel in de paartijd kun je dartele koppeltjes over de velden zien rennen.

In onze beeldrijke taal is de haas heel zichtbaar aanwezig. Vele spreekwoorden hebben zich rond het gedrag van de haas gevormd en we kozen er voor u een tiental uit.

1. Het hazenpad kiezen.
2. Daar men 't minst verwacht, springt de haas uit de gracht.
3. De oude hazen kennen de stroppen.
4. Gebraden hazen lopen de slaper niet in de mond.
5. Men vangt geen haas met een os.
6. Het leger van de haas weten.
7. Hij heeft voor haas en hond gelopen.
8. Hazen met trommels jagen.
9. Al is het haasje nog zo snel, de koe die komt er evenwel.
10. De voorste hond vangt de haas.

Misschien is de betekenis van alle uitdrukkingen u niet helemaal duidelijk. Hierna volgt hun verklaring, maar... in een verkeerde volgorde! Aan u de juiste rangschikking vinden?

- Men verkrijgt niets zonder moeite.
- Snel weglopen, op de vlucht gaan.
- Weten waar men iemand moet vinden.
- Kalmte en overleg zijn vaak beter dan haast en spoed.
- Vlijtige of vlugge mensen gaan met het voordeel strijken.

- Het leven is wisselvallig.
- Oude mensen laten zich niet gemakkelijk bedriegen.
- Hij heeft reeds alles beproefd.
- Iets onmogelijks beproeven.
- Met trage of luie mensen, kan men niet veel verrichten.

(Vrij naar Zonneland JG 42 - Nr. 43 van 22/10/1961 – De haas in onze spreekwoorden)

AANBEVOLEN: NACHT VAN DE GESCHIEDENIS

Bruegel's Volkstelling te Betlehem - een meditatiestuk voor Jan Vleminck, heer van Wijnegem. Dinsdag 19 maart - Tine Luk Meganck

Voor de Nacht van de Geschiedenis werkt het Davidsfonds - Wommelgem sinds lang samen met de Wijnegemse afdeling. Dit jaar organiseren ze een lezing over het schilderij "Bruegel's Volkstelling te Bethlehem". Je kunt er nu al voor inschrijven.

De Volkstelling te Bethlehem (1566) van Pieter Bruegel de Oude is één van de topstukken van de Koninklijke Musea voor Schone kunsten te Brussel. Tine Meganck leidt u visueel rond in dit meesterwerk, dat Bruegel waarschijnlijk schilderde in opdracht van Jan Vleminck, eerste heer van Wijnegem. Tine Luk Meganck is onderzoeker aan die Koninklijke Musea. Zij is auteur van verschillende boeken over Bruegel en zijn tijd.

Praktisch :

Wanneer: dinsdag 19 maart om 20 uur.

Waar: In C.C. 't Gasthuis Turnhoutsebaan 199, 2110 Wijnegem

Deelname: voor leden Davidsfonds 7 euro niet leden 10 euro.

Inschrijven: vooraf bij Chris Van de Perre
Tel. 0475 588197

of e-mail christiane.vandeperre@skynet.be

Betalen: na bevestiging - op rekening van Davidsfonds Wijnegem BE58 2200 4807 7579

*Werken mee aan dit nummer:
de Raad van Bestuur, Herman Meeus.*